

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน
โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
**Factors Relating to Farmer Satisfaction towards the Economic Crop
Registration Project in Bang Lamung District of Chonburi Province**

อาทิตย์ ทองพิมพ์ (Arthit Thongpim)* สินีพร ครูทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Krutmuang Sanserm)**

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ จำนวน 551 ราย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 232 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.67 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.01 ปี แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.62 คน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 25.52 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 4,493.53 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้เฉลี่ย 235,555 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,457.33 บาทต่อไร่ และเกือบสามในสี่ใช้เงินทุนของตนเองและครอบครัวในการลงทุน (2) เกษตรกรมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจจากแหล่งต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด (3) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง ประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลัง และการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ (5) ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ พบว่ามีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานควรเพิ่มรูปแบบหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลาย และมีความถี่ในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

คำสำคัญ ความพึงพอใจ โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี

* นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

imusz_1311@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental socio-economic circumstance of farmers in Bang Lamung District of ChonBuri Province (2) farmers' satisfaction towards the Economic Crop Registration Project (3) factors relating to farmers' satisfaction towards the Economic Crop Registration Project (4) problems and suggestions of farmers for the Economic Crop Registration Project.

Population was a number of 551 cassava farmers in Bang Lamung District of ChonBuri Province who participated in the Economic Crop Registration Project. The sample group was 232 farmers by simple random sampling with drawing lots. Tool was interview form. Data was analyzed by frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, standard deviation and multiple regression analysis.

Findings from the study were as follows. (1) Over half of the farmers were male with their average age at 48.67 years. They completed primary education. Their average number of household members was 4.23 persons. Most of them did not join membership of any agricultural group. Their average experience in cassava plantation was 10.01 years. Their average number of household labor was 1.62 persons. Their average planted area was 25.52 rai. Their average yield was 4,493.53 kg/rai with the average income 235,555 baht and the average production cost 6,457.33 baht/rai. Nearly three-fourths spent their own capital and their relatives' capital for investment. (2) Their overall acknowledgement level of the Economic Crop Registration Project from other sources was at medium level as they received information most of the time from agricultural extension officers. (3) Their overall satisfaction towards the Economic Crop Registration Project was at high level. (4) Factors relating to farmers' satisfaction towards the Economic Crop Registration Project were yield from cassava production, experience in cassava production and receiving information about economic crop registration. (5) In terms of farmers' problems in the Economic Crop Registration Project, overall problem was found at low level. It was suggested authorities to increase patterns or diverse channels with more frequency in public relations campaign.

Keywords: Satisfaction, Economic Crop Registration Project, Bang Lamung District, ChonBuri Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ นับเป็นอีกหนึ่งนโยบายของรัฐบาลที่ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรกรณีจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในราคาที่ต่ำกว่าค่ากับการลงทุน และให้เกษตรกรมีกำไรจากการประกอบอาชีพการเกษตร โดยให้เกษตรกรทุกรายมีโอกาสเข้าร่วมโครงการมากที่สุด นอกจากนี้เพื่อให้มีฐานข้อมูลเกษตรกรที่ถูกต้องครบถ้วนและสมบูรณ์ และให้เกษตรกรใช้เป็นหลักฐานในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล พร้อมกันนี้ยังนำข้อมูลที่ได้ออกมาขึ้นทะเบียนไปเป็นฐานข้อมูลประกอบการช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อประสบภัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัยภัยแล้ง และศัตรูพืช เป็นต้น

มันสำปะหลังนับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอบางละมุง โดยมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 48,463 ไร่ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 1,801 ราย ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมักประสบปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงในขณะที่ราคาผลผลิตตกต่ำ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ อีกทั้งยังประสบปัญหาการระบาดของโรคแมลงและศัตรูพืชอีกด้วย ในปี 2555/56 ในอำเภอบางละมุงมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (มันสำปะหลัง) จำนวน 551 ราย และจากการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้ข้อคิดเห็นในเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาที่ประสบ เช่น ขาดเอกสารที่ใช้ในการเข้าร่วมโครงการฯ ขั้นตอนโครงการฯ ยุ่งยากและซับซ้อน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง เป็นต้น

ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อประเมิน วิเคราะห์ ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่เข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ว่ามีความพึงพอใจต่อโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อย่างไร รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจและโครงการอื่น ๆ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุงจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

สมมติฐานการวิจัย

สภาพทางสังคม ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลัง สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ผลผลิตที่ได้รับ รายได้จากการขายผลผลิต ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง และปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ของเกษตรกรในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการดำเนิน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ปี 2555/56 จำนวน 551 ราย ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 232 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ของเกษตรกร (2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และ (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัย

สภาพทางสังคมของเกษตรกร เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.67 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.01 ปี โดยเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.62 คน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 107 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.52 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากเป็นพื้นที่ของตนเองผลผลิตเฉลี่ย 4,493.53 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 235,555 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,457.33 บาทต่อไร่ และเก็บสามในสี่ (ร้อยละ 70.7) ใช้เงินทุนของตนเองและครอบครัวในการลงทุน

แหล่งข้อมูลและระดับการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดย เกษตรกรมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจจากแหล่งต่าง ๆ ในภาพรวมระดับปานกลาง ด้านสื่อบุคคลได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดด้านสื่อมวลชนได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ และด้านสื่อกิจกรรมได้รับข้อมูลจากการฝึกอบรม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ รองลงมาคือความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์

1. ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือความสุภาพ กิริยามารยาทของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ รองลงมาคือความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่สามารถชี้แจงอธิบายโครงการ ได้ถูกต้องครบถ้วน

2. การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุดคือสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีเหมาะสมและทั่วถึง รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ชัดเจนครอบคลุมและมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือระยะเวลาใช้ในการประชาสัมพันธ์

3. ด้านการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุดคือความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียน รองลงมาคือเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการขึ้นทะเบียนและมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน

4. ด้านการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือการดำเนินการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่รองลงมาคือขนาดในการจัดกลุ่มประชาสัมพันธ์ 5 – 10 คนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความสะดวกของสถานที่ประชาสัมพันธ์

5. การออกใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือใบรับรองฯ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนรองลงมาคือความสะดวกของสถานที่รับใบรับรอง ความพึงพอใจน้อยที่สุด คือระยะเวลาในการติดประกาศ

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่าตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลังประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลัง และการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ระดับ 0.05

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

ปัญหาแบ่งได้ 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยปัญหาของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่ามีปัญหาในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยมีปัญหามากที่สุดคือการเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.92) โดยพบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในโครงการฯ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้น เอาใจใส่ในการให้บริการ และปัญหาน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ให้บริการ โดยการเลือกปฏิบัติ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

2. การเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.64) โดยพบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจนและมีปัญหาน้อยที่สุดคือความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

3. การขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.55) โดยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาที่สุด คือการรับขึ้นทะเบียนมีระยะเวลาน้อยเกินไป รองลงมาคือความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียนและมีปัญหาน้อยที่สุดคือความยุ่งยากในการยื่นเอกสารหลักฐานการขึ้นทะเบียนโครงการฯ

4. การตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์ภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.40) โดยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาที่สุด คือความยุ่งยากในการสุ่มตรวจสอบพื้นที่จริง 10% และการตรวจสอบโดยใช้ GPS รองลงมาคือการตรวจสอบเอกสารใช้ระยะเวลานานเกินไปและมีปัญหาน้อยที่สุดคือระยะเวลาที่ใช้ในการติดประกาศประชาสัมพันธ์

5. การออกไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาที่สุด คือระยะเวลาที่ใช้ในการติดประกาศน้อยเกินไปรองลงมาคือการออกไปรับรองผลล่าช้าและมีปัญหาน้อยที่สุดคือไปรับรองฯ ข้อมูลไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

1. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรชี้แจงหลักเกณฑ์โครงการให้เกษตรกรเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกประเด็นควรมีเจ้าหน้าที่ออกไปให้บริการหลายรายเพื่อให้การบริการที่รวดเร็วและมีคุณภาพ และเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อแจ้งให้เกษตรกรทราบก่อนล่วงหน้า 7 วัน

2. การเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 27.57 เสนอแนะว่า ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ความหลากหลายเพื่อให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วน เช่น การใช้รถประกาศโฆษณา แผ่นพับหรือใบปลิว เป็นต้น และควรเพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์

3. การขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่าควรพัฒนาแบบฟอร์มในการยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจให้มีขนาดตัวหนังสือที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรช่วยเหลือเกษตรกรกรอกข้อมูลในเอกสารเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงานและเจ้าหน้าที่ควรออกปฏิบัติงานรับขึ้นทะเบียนนอกเวลาราชการ เช่น วันหยุด หรือตอนเย็นหลังจากเลิกงาน

4. การตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์เกษตรกรร้อยละ 10.34 เสนอแนะว่าควรเพิ่มสถานที่ในการติดประกาศประชาสัมพันธ์ไว้หลายที่เพื่อให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบรายชื่อได้ด้วยตนเอง เช่น บ้านผู้นำชุมชน เป็นต้น ควรเพิ่มการตรวจสอบพื้นที่ปลูกจริงมากกว่า 10% เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชัน ควรทำประชาคมย้อนหลังสำหรับเกษตรกรที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชาคมในวันนัดหมายและควรทำรับขึ้นทะเบียนและทำประชาคมในวันเดียวกัน

5. การออกไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่าควรลดขั้นตอนต่าง ๆ ในการแก้ไขข้อมูลที่เกิดความผิดพลาดและกรณีไปรับรองสูญหายและเจ้าหน้าที่ควรแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 10 วันในการไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

1. **ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.5 เป็นเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 48.67 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน จบชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.01 ปี และเกษตรกรร้อยละ 50.9 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเกษตร ทั้งนี้การปลูกมันสำปะหลังจะใช้แรงงานคนเป็นหลักตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็นเพศชายและอยู่ในวัยกลางคนซึ่งเป็นวัยทำงานที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรยังไม่สูงนัก ในขณะที่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพนี้จะต้องมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องอุบล ขุนทอง (2548: 51) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 9.94 ปี ทั้งนี้การปลูกมันสำปะหลังจะใช้แรงงานคนเป็นหลักตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็นเพศชายและอยู่ในวัยกลางคนซึ่งเป็นวัยทำงานที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรยังไม่สูงนัก ในขณะที่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพนี้จะต้องมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการฝึกอบรมให้ความรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ควรต้องพิจารณาให้มากซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ สุภาวดี พรหมมา (2554: 60) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยให้เหตุผลว่าเพราะเพศหญิงเป็นเพศที่ละเอียดรอบคอบ ประหยัด อดทน และยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และเป็นช่วงอายุของวัยทำงานที่มีความขยันและเป็นกำลังสำคัญในการประกอบอาชีพของครัวเรือน ยอมรับเทคโนโลยีและนโยบายต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่ง

2. **ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.62 คน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 107 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.52 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากเป็นพื้นที่ของตนเองผลผลิตเฉลี่ย 4,493.53 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 235,555 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,457.33 บาทต่อไร่ และเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 70.7) ใช้เงินทุนของตนเองและครอบครัวในการลงทุน จากผลการวิจัยที่ค้นพบพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรมีการกระจายตัวกันมากและมีความแตกต่างกันของจำนวนพื้นที่สูงสุดและต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังอำเภอบางละมุง มีทั้งเกษตรกรที่เป็นรายย่อยที่ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักพื้นที่จึงมีขนาดเล็ก ในขณะที่เกษตรกรรายใหญ่จะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จำนวนมาก และมีการจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตนเอง สอดคล้องกับบุญลักษณ์ กำเลิศทอง (2555: 102) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 25.02 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3.63 ตันต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,238.37 บาท และร้อยละ 58.1 ไม่ได้กู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการผลิตมันสำปะหลัง และใกล้เคียงกับ ซึ่งแตกต่างจาก สุภาวดี พรหมมา (2554: 46) ศึกษาความพึงพอใจ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

โครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรนำมาใช้ในการประกอบอาชีพประมาณร้อยละ 42.1 มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร เช่นเดียวกับ เชษฐ สวงาม (2550: 94) ที่กล่าวว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้เงินทุนจากการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.) อาจเนื่องจากเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. และเป็นแหล่งเงินกู้ที่สามารถกู้ได้ง่ายที่สุด

3. แหล่งข้อมูลและระดับการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) โดยในด้านสื่อบุคคลได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.94) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการออกปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นประจำ มีโอกาสพบปะกับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกษตรกรสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมาก

ในด้านสื่อมวลชนได้รับความรู้จากโทรทัศน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08) อาจเป็นเพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ครอบคลุม เข้าถึงได้ง่ายและสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากที่สุด การสื่อสารมีทั้งภาพและเสียงง่ายต่อการจดจำ และส่วนมากเกษตรกรจะมีโทรทัศน์ประจำบ้านกันทุกครัวเรือน

ด้านสื่อกิจกรรมได้รับความรู้จากการฝึกอบรมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.94) อาจเพราะอำเภอบางละมุงมีมันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด โครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องกับมันสำปะหลังจึงมีมาก ทำให้เกษตรกรมีโอกาสได้รับความรู้จากการฝึกอบรมในโครงการประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเป็นส่วนการได้รับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เช่นวิทยุกระจายเสียงวิทยุชุมชน หอกระจายข่าวหนังสือพิมพ์ เนื่องจากโอกาสที่จะได้รับความรู้จากสื่อดังกล่าวเป็นไปได้น้อย เพราะเกษตรกรไม่มีเวลาเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ และที่สำคัญคือเกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ทำให้ไม่พยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งความรู้ที่คิดว่าไม่มีความจำเป็นกับตนเอง สอดคล้องกับสุภาวดี พรหมมา (2554: 48) ที่ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่จะมาจากสื่อบุคคล โดยเกษตรกรจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ต้องออกพื้นที่และมีโอกาสได้พบปะ ประชุมชี้แจงโครงการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเกษตร เช่นเดียวกับ ประสาน พูลเวช (2550: 32) ที่ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการจ่านาข้าวเปลือกนาปรังในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ปี 2548 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 81.2 ทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำท้องถิ่น

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

1. ความพึงพอใจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) โดยมีความพึงพอใจจากความสะดวกสบายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรองลงมาคือความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ที่สามารถชี้แจงอธิบายโครงการได้ถูกต้องครบถ้วน อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติงานในพื้นที่ ทำให้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรมีโอกาสได้รับความรู้ มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก

2. การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) โดยพึงพอใจมากที่สุดจากสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีเหมาะสมและทั่วถึง รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ชัดเจนครอบคลุมและมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือระยะเวลาใช้ในการประชาสัมพันธ์ อาจเป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อบุคคล โดยทั้งขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน อาสาสมัครเกษตร และเพื่อนบ้านของเกษตรกรในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก

3. ด้านการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) โดยพึงพอใจมากที่สุดจากความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียน รองลงมาคือเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการขึ้นทะเบียนและมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้จัดบริการรับขึ้นทะเบียน ณ สถานที่ใกล้บ้านของเกษตรกรส่งผลให้เกษตรกรมีความสะดวกในการเข้ารับบริการ เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด

4. ด้านการตรวจสอบและการประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.37) พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับปานกลาง โดยพึงพอใจมากที่สุดจากการดำเนินการประชุมของเจ้าหน้าที่รองลงมาคือขนาดในการจัดกลุ่มประชุม 5 – 10 คนและพึงพอใจน้อยที่สุด คือความสะดวกของสถานที่ประชุม อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความเป็นกันเองกับเกษตรกร เข้าใจในวิถีชีวิตของเกษตรกรจึงมีการจัดทำแผนการประชุมที่เอื้อต่อความสะดวกของเกษตรกร โดยจัดประชุมในชุมชนที่เกษตรกรอาศัยอยู่ และจัดประชุมทำโดยใช้ระยะเวลาให้น้อยที่สุด เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด

5. การออกไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.48) พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก โดยพึงพอใจมากที่สุดจากการที่ไปรับรองฯ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนรองลงมาคือความสะดวกของสถานที่รับไปรับรอง ความพึงพอใจน้อยที่สุดคือระยะเวลาในการติดประกาศอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้ปฏิบัติได้มีการฝึกอบรมความรู้ก่อนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบของการตรวจสอบเอกสาร ทำให้เอกสารไปรับรองมีความผิดพลาดน้อย เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด ในประเด็นของระยะเวลาการติดประกาศที่เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่มีระยะจำกัดในการปฏิบัติงาน เพื่อต้องการให้ผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จทันต่อเวลา จึงได้กำหนดระยะเวลาการติดประกาศที่กระชั้นชิด ทำให้เกษตรกรบางส่วนอาจมีความพึงพอใจน้อย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

จากผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง ประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลัง และการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ โดยมีประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

1. **ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง** ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรได้รับผลผลิตจากการผลิตมันสำปะหลังเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วย จากการวิจัยที่ค้นพบ อาจเป็นเพราะโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเป็นโครงการที่มุ่งเน้นช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้สามารถนำมาเข้าร่วมโครงการฯ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากรัฐบาลได้กำหนดโควตาผลผลิตที่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ต่อครัวเรือนในปริมาณที่สูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าการจำหน่ายในท้องตลาด เป็นผลให้เกษตรกรความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจมากขึ้นไปด้วย

2. **ประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลัง** ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลังมากขึ้น ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วยจากการวิจัยที่ค้นพบ อาจกล่าวได้ว่า โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี 2553/54 และมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมจำนวนมาก เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้จำหน่ายผลผลิตในราคาที่สูงกว่าราคาท้องตลาด อีกทั้งประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังที่มีความแตกต่างกันนั้น ย่อมทำให้ความพึงพอใจของเกษตรกรแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรนั้นเกิดจากการฝึกอบรม จากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รวมถึงจากเอกสารของทางราชการ จนทำให้เกษตรกรมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยลักษณ์ กำเลิศทอง (2555: 108) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. **การรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ** ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วยจากการวิจัยที่ค้นพบ อาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการขึ้นทะเบียนผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งเทคโนโลยีข่าวสารด้านการเกษตรใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชลักร วิมลรัตน์ (2554: 81) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในประเด็นการประชาสัมพันธ์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

มากกว่าประเด็นอื่น ๆ โดยมีปัญหาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาที่พบว่า เกษตรกรมีปัญหามากที่ประสบ เช่น ขาดเอกสารที่ใช้ในการเข้าร่วมโครงการฯ ขั้นตอนโครงการฯ ยุ่งยากและซับซ้อน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง อันเป็นผลมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและทั่วถึง เช่น รูปแบบในการประชาสัมพันธ์ ความพร้อมของข้อมูล จากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกษตรกรส่วนมากได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเสนอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มรูปแบบหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลาย และมีความถี่ในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลผลิตมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง โดยเน้นหนักที่เกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม ที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรคนอื่น ๆ ต่อไปได้

2) ควรตระหนักถึงปัญหาในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงหรือเข้าใจข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ได้ โดยอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีแนวทางการทำงานหรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลายให้ครอบคลุมแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) ควรกำหนดคนนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร เน้นการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทั่วถึง ถูกต้องและทันเวลา เพื่อให้การสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

2) ควรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ยุ่งยากในการทำงาน เช่น การแก้ไขเอกสารหลักฐาน การขอขึ้นทะเบียน หรือการบริการด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความสะดวกและความพึงพอใจต่อการบริการมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในพืชชนิดอื่น ๆ หรือโครงการอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อมูลเปรียบเทียบและสามารถประยุกต์ให้การดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหรือความคาดหวังของเกษตรกรต่อโครงการช่วยเหลือของภาครัฐด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมากำหนดนโยบายหรือแนวทางการทำงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อนำมา ข้อมูลความคิดเห็นหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ได้ มากำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นหรือสร้าง แรงใจให้แก่เกษตรกรหันมาให้ความร่วมมือแก่ภาครัฐมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2555). การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี 2555/56 (อัดสำเนา)
จินดา ขลิบทอง. (2547). “กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
การวิจัยเพื่อพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ชลัษฏกรณ์ วิมลรัตน์. (2554). การยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อ
การป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์เกษตร
ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
เชษฐ สวงาม. (2550). ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด
ลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก (วิทยานิพนธ์ปริญญา
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
บุญยลักษณ์ กำลิตทอง. (2555). การยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง
ของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
ประสาน พูลเวช. (2550). การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการจ่านำข้าวเปลือก
นาปรังในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ปี 2548 (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
สำนักงานเกษตรอำเภอบางละมุง. (2556). “แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางละมุง” (อัดสำเนา)
สุภาวดี พรหมมา. (2554). ความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง
จังหวัดอ่างทอง (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.
อุบล ขุมทอง. (2548). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.